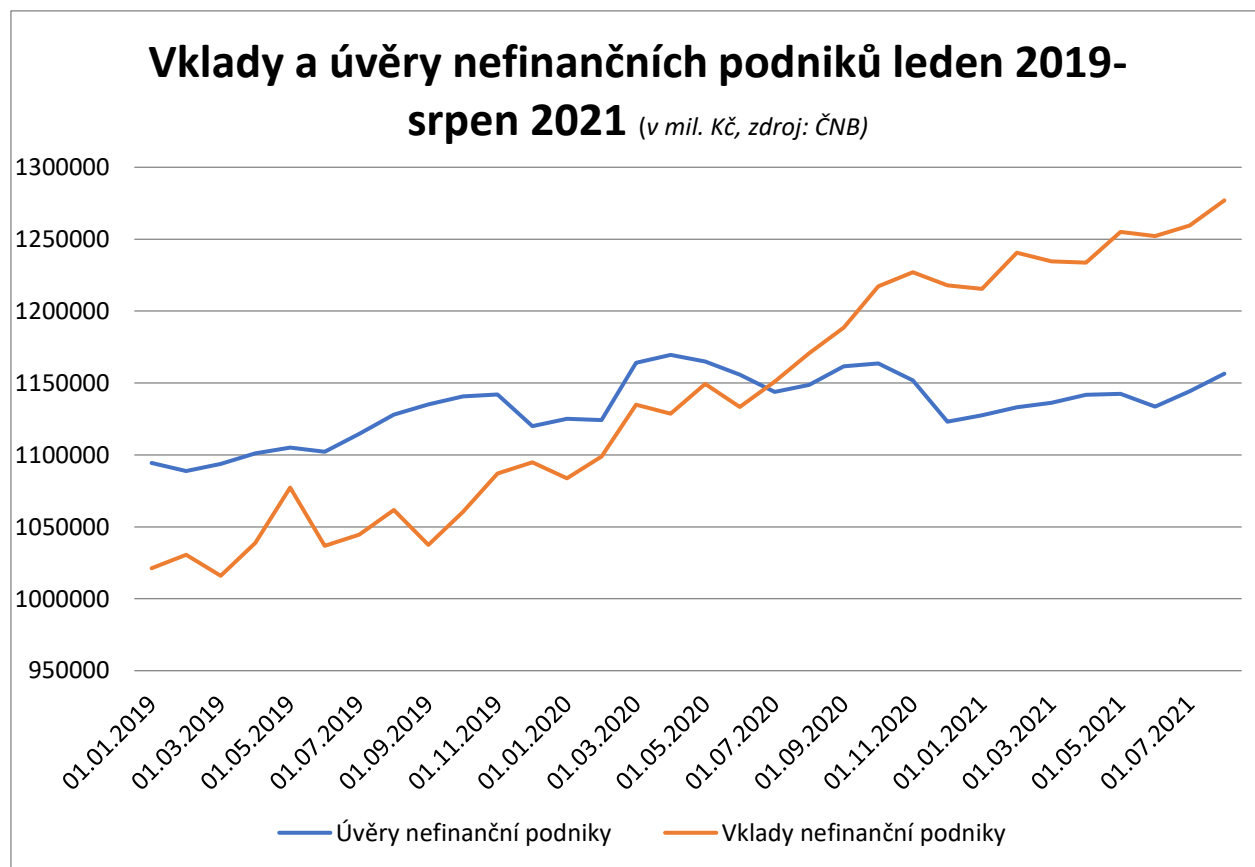

Covid a struktura poptávky finančních produktů Firmy i domácnosti méně investovaly i utracely

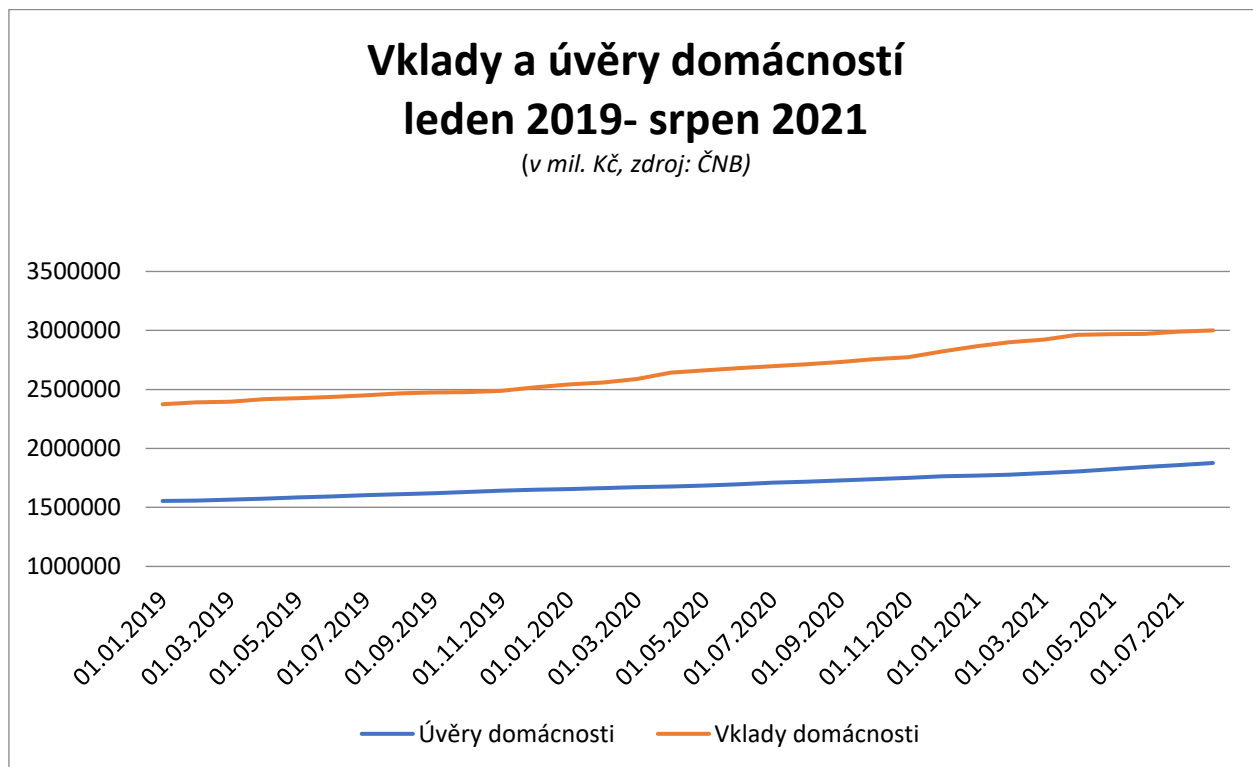
Změnil nějak covid strukturu poptávaných finančních produktů?

Během loňského roku jsme zaznamenali výraznou změnu vývojového trendu u úvěrů a vkladů u bank, a to zejména v případě podnikového sektoru. Omezení volného pohybu a podnikání spolu s nejistou délkou trvání těchto restrikcí negativně ovlivnily sklony domácností i firem k investicím i ke spotřebě. Úspory domácností i firem dosahovaly historické výše a zadlužení podniků vůči bankám bylo v červenci 2020 poprvé za 30 let nižší než jejich úspory v bankách (viz grafy 1 a 2). Jak je z grafů vidět, ještě v srpnu tohoto roku přetrvával značný převis podnikových vkladů nad úvěry a spíše stagnoval, než aby se uzavíral.

Graf č. 1

Graf č. 2

Které finanční služby v poslední době podniky využívají?

V průběhu covidové krize začala řada nejen malých a středních podniků v daleko větší míře než dříve využívat dostupných záručních programů. Bylo jen dobře, že v prostředí narušených očekávání a nejisté budoucnosti nabídla Českomoravská záruční a rozvojová banka (ČMZRB) v létě 2020 malým a středním podnikatelům do 250 zaměstnanců poprvé v historii decentralizovaný záruční program COVID III, v jehož rámci ručí za portfolio úvěrů komerčních bank, které pak do něj na základě stanovených kritérií zařazují konkrétní úvěry samostatně. Od července 2021 pak byl tento záruční program ve spolupráci s Českou bankovní asociací a komerčními bankami doplněn o záruky za investiční úvěry s cílem podpořit oživení české ekonomiky. Pro velké exportní podniky nad 250 zaměstnanců s minimálně 20% exportním obsahem vznikl pod patronací Exportní garanční a pojišťovací společnosti (EGAP) záruční program COVID Plus. Oba programy založené na Dočasném rámci veřejné podpory EU byly prodlouženy až do konce letošního roku.

Liší se nějak finanční produkty pro začínající firmu a pro firmu již zaběhnutou? Ovlivňuje tuto poptávku odvětví, ve kterém firma podniká?

Ano, protože se z hlediska bank, resp. jejich úvěřářů, liší i míra jejich rizikovosti. Podnik s krátkou či nulovou historií, nízkým kapitálem či inovativní, ale zatím z hlediska prodejní úspěšnosti neověřenou produkcí, banky vnímají jako nepopsaný list, který může skrývat jak obrovský obchodní potenciál, tak riziko totálního neúspěchu. Právě pro takový typ podniků jsou určeny záruční produkty ČMZRB či řada záručních produktů Evropského investičního fondu (EIF), jež

české banky již dlouhou dobu úspěšně využívají na podporu inovativních malých a středních podniků, startupů atd.

V krizové situaci se však míra rizikovosti skokově zvýšila a rozšířila v závislosti na sektorech na daleko širší spektrum podnikové klientely bank, proto bylo velmi důležité, že postupně vznikly ve spolupráci Ministerstva průmyslu a obchodu a ČMZRB, resp. EGAP a České bankovní asociace (ČBA) výše popsané protikrizové záruční programy. Covidová krize nejvíce postihla sektor služeb, nejhůře pak služby spojené s turistikou, cestováním, veřejným stravováním nebo mezistátní dopravou.

Jaké trendy předpokládáte po covidu?

Jednoznačně návrat k normálu, tedy že během druhého pololetí letošního roku dojde minimálně k uzavírání mezery mezi vklady a úvěry nefinančních podniků u bank. Pokud na podzim nenastanou komplikace, resp. zhoršení epidemiologické situace, mohli bychom v této souvislosti koncem roku očekávat obrat výše charakterizovaného dočasného trendu a postupný návrat do stavu podobnému předkrizovému roku 2019.

Jaká témata aktuálně nejvíce v ČBA řešíte?

Pro klienty, a tím i pro banky, bývají domácí záruční programy spojeny s náročnou administrativou, což zejména pro ty nejmenší podnikatele představuje nemalou překážku – v tomto ohledu je práce se zárukami EIF jednodušší, a tudíž i více poptávaná. ČBA stále spolupracuje se státem na trvalé optimalizaci administrativní zátěže až na opravdu nezbytné minimum.

Petr Procházka

gestor komise pro finanční nástroje a veřejnou podporu

Česká bankovní asociace

www.cbaonline.cz